

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертаційну роботу Чжен Лінь

«Формування виконавсько-інтерпретаційних навичок молодших школярів дитячих музичних шкіл у процесі гри на фортепіано»,

поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії

у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 014 Середня освіта

(Музичне мистецтво)

Ступінь актуальності обраної теми. Сучасний етап розвитку мистецької освіти характеризується орієнтацією на формування творчо активної особистості, здатної до самовираження та осмисленої участі в культурному житті суспільства. У цьому контексті важливого значення набуває початкова музична підготовка молодших школярів, яка сприяє формуванню основ музичного мислення та розвитку стійкої мотивації до музично-освітньої діяльності. Своєю чергою, це зумовлює необхідність цілеспрямованого формування виконавсько-інтерпретаційних навичок, як одного з ключових завдань цього етапу, адже саме вони забезпечують не лише технічне опанування інструмента, а й здатність до художнього осмислення музичного образу.

Як слушно зазначає автор, попри значну увагу науковців до проблем виконавської підготовки у музичній освіті, питання формування виконавсько-інтерпретаційних навичок молодших школярів потребує подальшого вдосконалення. Особливо це стосується здатності поєднати технічне опанування інструмента з розвитком образного мислення та художнього осмислення музичного тексту в процесі навчання гри на фортепіано. Необхідність такого підходу зумовлена віковими особливостями молодших школярів, а також потребою забезпечення цілісного характеру музичного розвитку на початковому етапі навчання.

З огляду на це, дисертаційне дослідження Чжен Лінь, присвячене

формуванню виконавсько-інтерпретаційних навичок молодших школярів у процесі гри на фортепіано, є актуальним і значущим для теорії та практики сучасної музично-педагогічної освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукова обґрунтованість положень, висновків і рекомендацій, представлених у дисертації, є переконливою, оскільки їх достовірність підтверджується як теоретичним аналізом, так і результатами експериментального дослідження.

Структура роботи відзначається логічною впорядкованістю та послідовністю викладу, охоплюючи вступ, три розділи з висновками до кожного з них, а також загальні висновки. Додатки, що супроводжують дослідження, сприяють поглибленню розуміння його змісту, конкретизують отримані результати та підсилюють наукову значущість роботи.

Загальний обсяг дисертації складає 250 сторінок, з яких основного тексту 194 сторінки, що відповідає вимогам МОН до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Робота містить анотації українською та англійською мовами, зміст яких чітко висвітлює основні положення та результати дослідження.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, визначено мету й завдання, узгоджено об'єкт і предмет. Послідовно та обґрунтовано подано методи, висвітлено наукову новизну й практичне значення роботи, наведено дані щодо апробації та оприлюднення результатів.

У першому розділі закладено теоретичне підґрунтя дослідження, що забезпечує цілісне розуміння процесу формування виконавсько-інтерпретаційних навичок молодших школярів та визначає подальшу логіку наукового пошуку. У цьому контексті дисертантом здійснено ґрунтовний аналіз теоретичних і практичних засад формування означених навичок у процесі гри на фортепіано, проаналізовано наукові джерела з проблеми дослідження та уточнено поняттєво-термінологічний апарат.

З метою уточнення змісту ключового поняття та уникнення

термінологічних розбіжностей у роботі запропоновано авторське визначення виконавсько-інтерпретаційних навичок, які трактуються як комплекс автоматизованих художньо-технічних дій, що забезпечують досконале творче втілення музичного твору та виявляються у здатності до його усвідомлення й якісного творчого самовираження у сфері фортепіанного мистецтва, сформованої в процесі сприйняття й практичного опанування музичного матеріалу. Виокремлено та схарактеризовано структурні компоненти досліджуваних навичок молодших школярів у процесі фортепіанного навчання, а саме: мотиваційно-потребовий; когнітивно-операційний; продуктивно-діяльнісний.

У другому розділі дисертації визначено та обґрунтовано наукові підходи і принципи, педагогічні умови та методи, а також розроблено модель методики формування виконавсько-інтерпретаційних навичок молодших школярів дитячих музичних шкіл у процесі гри на фортепіано. Представлені положення вирізняються логічною узгодженістю та методичною доцільністю, відображають ключові ідеї дослідження і забезпечують поетапність формування означених навичок. Запропонована сукупність підходів, принципів і педагогічних умов постає як цілісна система взаємопов'язаних компонентів педагогічного процесу, ефективність якої зумовлюється обґрунтованим доббором методів і засобів навчання.

Результативність розробленої моделі забезпечується комплексним охопленням основних складників процесу формування виконавсько-інтерпретаційних навичок молодших школярів у процесі гри на фортепіано. Зокрема, у її структурі визначено мету, етапи формування означених навичок та їх компоненти, обґрунтовано наукові підходи і принципи, педагогічні умови та засоби реалізації, а також окреслено очікуваний результат цього процесу.

У третьому розділі розкрито зміст експериментальної частини дослідження. З метою діагностики рівнів сформованості виконавсько-інтерпретаційних навичок молодших школярів дитячих музичних шкіл

розроблено систему критеріїв і показників, визначено їх змістову характеристику та окреслено рівні сформованості.

Дисертантом достатньо повно висвітлено процес реалізації педагогічних умов формування виконавсько-інтерпретаційних навичок молодших школярів у процесі гри на фортепіано, розкрито зміст експериментальної роботи та особливості її впровадження в освітній процес. Отримані результати педагогічного експерименту проаналізовано у кількісному та якісному вимірах та унаочнено за допомогою таблиць і графіків.

Результати, отримані здобувачем на кожному з етапів дослідження, стисло представлені у висновках до кожного розділу. Їх узагальнення подано у висновках до дисертації.

Таким чином, сформульовані здобувачем наукові положення, висновки і рекомендації є обґрунтованими, а дослідження Чжен Лінь виконане на належному науковому рівні.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій. Отримані здобувачем результати мають вагоме теоретичне та практичне значення для вдосконалення процесу фортепіанного навчання молодших школярів у дитячих музичних школах. Найбільш вагомими положеннями наукової новизни проведеного дослідження є визначення сутності, змісту, структури, функцій виконавсько-інтерпретаційних навичок молодших школярів у процесі гри на фортепіано як відпрацьованої на основі багаторазового повторення, автоматизованої системи дій, рівень засвоєння яких дозволяє учневі ефективно з мінімальними зусиллями застосовувати теоретичні знання для виконання завдань в процесі фортепіанної практики; виокремлення критеріїв, показників та рівнів їх сформованості; розроблення, теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка методики формування виконавсько-інтерпретаційних навичок молодших школярів дитячих музичних шкіл у процесі гри на фортепіано у перебігу експонуально-заохочувального,

аналітично-розвивального, результативно-творчого етапів, основою якої виступає відповідне теоретико- методологічне підґрунтя.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій обґрунтована результатами педагогічного експерименту, які переконливо свідчать про їх ефективність.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях. Основні теоретичні положення та отримані результати дослідження висвітлено у 6 одноосібних публікаціях автора, з них 3 статті в наукових фахових виданнях України, 3 праці апробаційного характеру.

Видання та зміст публікацій відповідають державним вимогам до оприлюднення результатів дисертаційного дослідження, поданого на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Позитивно характеризуючи дисертаційну роботу Чжен Лінь, висловимо такі зауваження та рекомендації:

1. У контексті обґрунтування наукових засад формування виконавсько-інтерпретаційних навичок молодших школярів у процесі гри на фортепіано у дисертації представлено провідні методологічні підходи, якими визначено: художньо-інтеграційний, особистісний, рефлексивно-оцінювальний, творчо-самостійний. На наш погляд, бажано було ширше розкрити значення творчо-самостійного підходу у формуванні виконавсько-інтерпретаційних навичок, адже, як зазначає дисертантка в параграфі 2.1, обраний підхід пов'язується з питаннями відпрацювання здатності учнів щодо самостійного визначення труднощів у виконавському опануванні музичних творів різних жанрів, способи їх подолання, а також оцінювання успішності результатів виступів на сцені.

2. Важливою методичною розробкою дослідниці є впровадження педагогічних умов, що забезпечують шляхи ефективного формування виконавсько-інтерпретаційних навичок учнів у процесі фортепіанного навчання. З цього приводу, доцільно більш широко розкрити особливості

застосування такої педагогічної умови як збагачення музичного тезаурусу піаністів-початківців з метою активізації музично-практичної діяльності, в тому числі, під час сценічних виступів.

3. Науково виважено і водночас творчо Чжен Лінь підходить до розробки структури досліджуваного феномену в єдності трьох компонентів (мотиваційно-потребового; когнітивно-операційного; продуктивно-діяльнісного). Вважаємо, що доцільним було б ширше розкрити інтерпретаційно-комунікативний потенціал продуктивно-діяльнісного компонента, зважаючи на те, що виконавсько-інтерпретаційні навички формуються в учнів у процесі художньої комунікації з мистецтвом.

4. На нашу думку, доречно конкретизувати продуктивність гносеологічно-почуттєвої функції, що дає змогу опановувати різноманітність предметного й чуттєвого світу, розуміти його естетичні аспекти у процесі осягнення фортепіанних образів.

5. Безперечним концептуальним досягненням наукового дослідження є розроблена та презентована дисертанткою авторська методика. Втім, на нашу думку, більш повної деталізації потребують можливості застосування фортепіанного репертуару задля формування виконавсько-інтерпретаційних навичок початківців-піаністів.

Варто вказати, що висловлені зауваження і побажання мають рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дослідження та не знижують його теоретичної і практичної значущості.

Загальний висновок. Дисертація Чжен Лінь є завершеною, оригінальною науковою працею, що має теоретичне та практичне значення для розвитку української освітньої системи. Дослідження характеризується новими, раніше не захищеними положеннями, а отримані наукові результати розв'язують, у своїй єдності, актуальну проблему. Отже, зважаючи на викладене, вважаємо, що дисертаційна робота «Формування виконавсько-інтерпретаційних навичок молодших школярів дитячих музичних шкіл у процесі гри на фортепіано» відповідає чинним вимогам

наказу Міністерства освіти і науки України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог щодо оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44, зі змінами, Постановою КМ №341 від 21.03.2022 р.), а її авторка Чжен Лінь заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

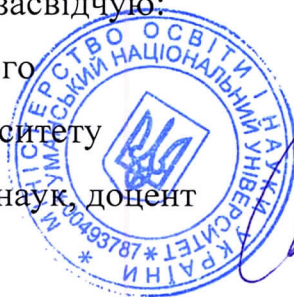
Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри музичного мистецтва
Уманського національного університету

Тетяна ОЛІЙНИК

Підпис Т. І. Олійник засвідчую:

в.о.ректора Уманського
національного університету
доктор педагогічних наук, доцент

Олена ЯРОШИНСЬКА